

PWYLLGOR CRAFFU AR Y CYD - ADDYSG A PHLANT A GOFAL CYMDEITHASOL AC IECHYD

23^{ain} TACHWEDD 2015

Yn bresennol: Y Cynghorydd J.E. Williams (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr: Y Pwyllgor Craffu - Addysg a Phlant
C. Campbell, J.M. Charles, I.W. Davies, W.G. Hopkins,
P. Hughes Griffiths, J.D. James, M.K.A. Lewis, D.W.H. Richards, T.
Theophilus.

Y Cynghorwyr: Y Pwyllgor Craffu – Gofal Cymdeithasol ac Iechyd
T.T. Defis, P.M. Edwards, W.T. Evans, D.J.R. Llewellyn, K. Madge, E.
Morgan, G. Thomas, J.S. Williams.

Hefyd yn bresennol:

Y Cynghorydd G.O Jones – Aelod o'r Bwrdd Gweithredol dros Addysg a Phlant
Y Cynghorydd J. Tremlett - Yr Aelod o'r Bwrdd Gweithredol dros Ofal Cymdeithasol ac Iechyd

Roedd y swyddogion canlynol yn gwasanaethu yn y cyfarfod:

Mr. J. Morgan - Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymunedol
Mr. R. Sully - Y Cyfarwyddwr Addysg a Phlant
Mrs. R. Dawson – Pennaeth y Gwasanaethau Integredig
Mr. A. Maynard – Pennaeth Dros Dro Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu
Mr. S. Smith - Pennaeth y Gwasanaethau Plant
Mrs. H. Smith – Rheolwr Cymorth Gweithredol
Mrs. S. Sauro - Swyddog Adolygu Perfformiad
Ms. B. Dolan – Uwch-ymgynghorydd

Hefyd yn bresennol:

Mrs. L. Roberts - Arolygydd, Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC)

Lleoliad: Siambr Neuadd y Sir, Caerfyrddin (10:00am – 11:00am)

1. PENODI CADEIRYDD AR GYFER Y CYFARFOD

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL benodi'r Cynghorydd J.E. Williams yn gadeirydd y cyfarfod.

2. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB A MATERION ERAILL

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr S.M. Allen, D.J.R. Bartlett, H.I. Jones, P.E.M. Jones, E.G. Thomas a J. Williams.

PWYLLGOR CRAFFU AR Y CYD - ADDYSG A PHLANT A GOFAL CYMDEITHASOL AC IECHYD

23^{ain} TACHWEDD 2015

Estynnodd y Cadeirydd longyfarchiadau i Mrs. Rhian Dawson ar ei phenodiad yn ddiweddar yn Bennaeth y Gwasanaethau Integredig.

Estynnodd y Cadeirydd groeso i Mrs Lesley Roberts, Arolygydd, AGGCC, i'r cyfarfod.

3. DATGAN BUDDIANNAU PERSONOL

Y Cynghorydd	Rhif y Cofnod(ion)	Y Math o Fuddiant
Y Cynghorydd K. Madge	Eitem 6	Bod ei ferch yn gweithio i'r gwasanaethau cymdeithasol
Y Cynghorydd E.Morgan	Eitem 6	Bod ei ferch yn nyrs
Y Cynghorydd D.W.H. Richards	Eitem 6	Bod ei ferch-yng-nghyfraith yn gweithio i'r gwasanaethau plant

4. DATGAN CHWIP WAHARDDDEDIG

Ni chafwyd dim datganiadau ynghylch chwip waharddedig.

5. CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD

Ni chafwyd yr un.

6. AROLYGIAD, GWERTHUSIAD, AC ADOLYGIAD O WASANAETHAU CYMDEITHASOL YR AWDURDOD LLEOL AR GYFER 2014-15 GAN AROLYGIAETH GOFAL A GWASANAETHAU CYMDEITHASOL CYMRU (AGGCC)

Bu'r Pwyllgor yn ystyried adroddiad AGGCC ynghylch ei werthusiad a'i adolygiad blynyddol o Wasanaethau Cymdeithasol Sir Gaerfyrddin a oedd hefyd yn rhoi barn gyffredinol ar y prif feysydd cynnydd a'r meysydd ar gyfer gwella. Hefyd cafwyd cyflwyniad cynhwysfawr gan Mrs. L. Roberts (AGGCC).

Codwyd y materion canlynol wrth ystyried yr adroddiad:

Mynegwyd pryderon ynghylch diffyg lleoliadau sefydlog i rai Plant sy'n Derbyn Gofal. Roedd Pennaeth y Gwasanaethau Plant yn rhannu'r pryderon hyn ond pwysleisiodd fod y rhain yn nifer bychan o Blant sy'n Derbyn Gofal a bod nifer y symudiadau'n fychan. Yn gyffredinol, roedd y lleoliadau addysg yn sefydlog ond roedd carfan fechan o bobl ifanc 13 oed neu hŷn yr oeddynt yn ceisio'u cynnal mewn lleoliadau. Roedd angen sicrhau bod yr ystod o ofalwyr maeth yn cynyddu ac

PWYLLGOR CRAFFU AR Y CYD - ADDYSG A PHLANT A GOFAL CYMDEITHASOL AC IECHYD

23^{ain} TACHWEDD 2015

yn gwella. Byddai'r Awdurdod yn ymgymryd â chynllun peilot Llywodraeth Cymru flwyddyn nesaf i fwrw golwg ar wahanol ffyrdd o ddatblygu gofaluwr maeth drwy gwrs 12 wythnos gydag arbenigwyr a gweithwyr cyswllt yn canolbwyntio ar Blant sy'n Derbyn Gofal sydd ag anghenion cymhleth. Ychwanegodd y Cyfarwyddwr Addysg a Phlant eu bod yn gweithio'n galed i wella perfformiad o ran sefydlogrwydd lleoliadau Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd wedi gostwng i 6.9% yn ystod hanner cyntaf eleni.

Gofynnwyd am ragor o wybodaeth ynghylch plant sy'n arddangos ymddygiadau peryglus. Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Plant fod y rhain yn gyfran fechan o Blant sy'n Derbyn Gofal ond roedd yr asesiad o Blant sy'n Derbyn Gofal wedi pwysleisio bod angen gwella'r asesiadau risg er mwyn sicrhau bod trefniadau priodol ar waith o ran cymorth a rheoli risg.

Mynegwyd pryderon ynghylch nifer fach iawn yr atgyfeiriadau ym maes Diogelu Oedolion a oedd yn gorffen mewn erlyniad o ystyried natur ddifrifol y cwynion. Dywedodd Pennaeth Dros Dro y Gwasanaethau Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu fod diogelwch pob unigolyn yn hollbwysig ond er mwyn mynd ag achosion i'r llys roedd yn rhaid cael tystiolaeth. Ffocws y tîm rheoli gofal oedd y canlyniad yr oedd yr oedolyn agored i niwed yn dymuno a beth roeddynt hwy'n dymuno'i newid. Ychwanegodd yr Arolygydd fod nifer isel yr erlyniadau yn bwynt hanfodol ac un o'r ffactorau oedd bod fframwaith deddfwriaethol clir ar waith ar gyfer plant ond nid oedd un ar gyfer oedolion. Roedd hwn yn fater y byddai'n rhaid ymchwilio iddo ymhellach rhwng y Cyngor a'r Bwrdd Diogelu Oedolion. Dywedodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymunedol fod y mater hwn yn thema ar draws Cymru a bod angen gwella'r modd y cesglir tystiolaeth. Byddai ef yn edrych ar hyn yn rhanbarthol gyda Heddlu Dyfed-Powys yn y Bwrdd Diogelu Oedolion. Roedd angen dadansoddi achosion oedd yn destun llawer o bryder ond oedd heb fynd yn eu blaenau i erlyniad.

Cyfeiriwyd at y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a mynegwyd pryderon bod costau rhai o'i gofynion heb gael eu nodi'n llawn a fyddai'n rhoi straen pellach ar gyllidebau oedd yn lleihau. Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Cymunedol fod y tuedd i ddeddfu ar yr un pryd â chwtogi cyllidebau yn heriol yn wir. Nid oedd ymarfer clir o nodi costau wedi digwydd ar gyfer y Ddeddf newydd a fyddai'n cael ei gweithredu yn Ebrill 2016. Hyd yn hyn nid oedd canllawiau wedi'u cwblhau na chodau ymarfer terfynol oedd yn risg i'r Awdurdod yn y dyfodol.

Cyfeiriwyd at y cynnydd sylweddol yn nifer y ceisiadau am Drefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid (DoLS) yn ystod y flwyddyn. Gofynnwyd pam nad oedd yr hyfforddiant ar gyfer aelodau y gofynnwyd amdano eisoes wedi cael ei ddarparu eto. Dywedodd Pennaeth Dros Dro Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu fod Comisiwn y Gyfraith ond newydd gwblhau ymgynghori ynghylch cyfraith galluedd meddyliol a cholli rhyddid. Roedd wedi ymweld â Sir Gaerfyrddin fel rhan o'r broses honno. Disgwylir y canlyniad flwyddyn nesaf. Roedd proses sgrinio ar waith ar gyfer ceisiadau DoLS er mwyn i geisiadau blaenoriaeth uchel gael asesiad yn brydlon.

PWYLLGOR CRAFFU AR Y CYD - ADDYSG A PHLANT A GOFAL CYMDEITHASOL AC IECHYD

23^{ain} TACHWEDD 2015

Nodwyd mai un maes ar gyfer gwella oedd bod angen parhau i wella cyfleoedd i bobl sy'n mynychu gwasanaethau gofal dydd gael cyfleoedd gwaith. Gofynnwyd pa mor llwyddiannus oedd hyn. Dywedodd Pennaeth Dros Dro Iechyd Meddwl ac Anableddau Dysgu fod hyn yn heriol, yn enwedig i blant ifanc ag anableddau dysgu. Er hynny, roedd yn bwysig ei ystyried fel pecyn cyflawn lle roedd y manteision yn cynnwys gwella hunanhyder, datblygu amrywiaeth o sgiliau a phrofiad, meithrin cyfeillgarwch ac nid cael cyflogaeth yn unig. Roedd cynnydd wedi bod yn nifer y cyfleoedd profiad gwaith ond roedd angen adeiladu ar hyn.

Cyfeiriwyd at nifer y rhai oedd yn gadael gofal nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant (NEET) a gofynnwyd a oedd disgwyl y byddai hynny'n gostwng yn y dyfodol. Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Plant nad oedd cynifer o gyfleoedd cyflogaeth ar gael ag y dymunai ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal. Er hynny, roedd cymwysterau'n cael eu cynnig i Blant sy'n Derbyn Gofal yn ogystal â chynlluniau profiad gwaith. Atgoffodd y Pwyllgor fod niferoedd y bobl ifanc hyn yn fach felly os byddai un neu ddau yn tynnu'n ôl yna gallai hynny gael effaith sylweddol ar y canrannau. Roedd llawer o wasanaethau'n gweithio gyda phobl ifanc NEET oedd wedi bod yn Blant sy'n Derbyn Gofal. Roedd tri o bobl ifanc oedd wedi gadael gofal yn ddiweddar wedi mynd i brifysgol felly roedd llwyddiannau hefyd.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad.